

पराशरः शाक्त्यः। अग्निः। द्विपदा विराट्।

वनेम पूर्वीर्यो मनीषा अग्निः सुशोको विश्वान्यश्याः॥ १.०७०.०१

आ दैव्यानि व्रता चिकित्वाना मानुषस्य जनस्य जन्म॥ १.०७०.०२

पूर्वीः- प्रभूताः। इषः- इच्छाः। वनेम- संभजेमहि। अग्निः। मनीषा- मनीषया। अर्यः- प्राप्तव्यः।
सुशोकः- शोभनदीप्तिः। विश्वानि- सर्वाणि। अश्याः- व्याप्नोति। दैव्यानि- दिव्यान्। व्रता-
प्रकृतिनियत्यनुस्यूतधर्मान्। मानुषस्य जनस्य- मनुष्याणामपि। जन्म। आ- समन्तात्।
चिकित्वान्- जानाति॥१॥२॥

गर्भो यो अपां गर्भो वनानां गर्भश्च स्थातां गर्भश्चरथाम्॥ १.०७०.०३

अद्रौ चिदस्मा अन्तर्दुरोणे विशां न विश्वो अमृतः स्वाधीः॥ १.०७०.०४

अपाम्- उदकानाम्। वनानाम्- अरण्यानाम्। स्थातां चरथाम्- स्थावरजङ्गमानाम्। गर्भः।
अद्रौ- पवते। दुरोणे- गृहे। अन्तः- मध्ये। विशां न- जनानां राजेव। विश्वः- विराडूपोऽग्निः।
अमृतः- अमृतस्वरूपः। स्वाधीः- शोभनधारणायुक्तः॥३॥४॥

स हि क्षपावाँ अग्नी रयीणां दाशद्यो अस्मा अरं सूक्तैः॥ १.०७०.०५

एता चिकित्वो भूमा नि पाहि देवानां जन्म मर्ताश्च विद्वान्॥ १.०७०.०६

सः। अग्निः। क्षपावान्- वृत्रनाशनशक्तियुक्तः। रयीणाम्- दानयोग्यसंपदः। दाशत्- ददाति।
अस्मै- एतस्मै अग्नये। सूक्तैः। अरम्- अलं स्तोत्रं करोति। विद्वान्- ज्ञानी सन्। देवानां जन्म-

देवतानां प्रादुर्भावम् । मर्ताश्च- मनुष्यांश्च । एता- एतान् । विद्वान्- जानन् । चिकित्वः- हे
चैतन्यरस । भूम- भौमान् । नि- नितराम् । पाहि- रक्ष ॥५॥६॥

वर्धान्यं पूर्वीः क्षपो विरूपाः स्थातुश्च रथमृतप्रवीतम् ॥ १.०७०.०७

अराधि होता स्वर्निषत्तः कृण्वन्विश्वान्यपांसि सत्या ॥ १.०७०.०८

विरूपाः- विविधरूपिण्यः । पूर्वीः- उषसः । क्षपः- निशाः । स्थातुश्च- स्थावरम् । रथम्- रममाणं
जङ्गमम् । ऋतप्रवीतम्- प्रकृतिनियतिवेष्टितमग्निम् । वर्धान्- वर्धयन्ति । होता- देवानामाह्वाता ।
स्वर्निषत्तः- स्वर्लोके निषण्णः । विश्वानि- सर्वाणि । अपांसि- कर्माणि । सत्या- सत्यानि
सफलानि । कृण्वन्- कुर्वन् । अराधि- संसिद्धोऽभूत् ॥७॥८॥

गोषु प्रशस्तिं वनेषु धिषे भरन्त विश्वे बलिं स्वर्णः ॥ १.०७०.०९

वि त्वा नरः पुरुत्रा सपर्यन्पितुर्न जिब्रेर्वि वेदो भरन्त ॥ १.०७०.१०

गोषु- चिद्रश्मिषु । वनेषु- संभजनीयेषु । प्रशस्तिम्- प्रख्यातिम् । धिषे- धारयसि । नः-
अस्माकम् । स्वः- स्वर्लोकभूतमग्निं प्रति । विश्वे- सर्वे । बलिम्- सम्मानम् । भरन्तः- आहरन्ति ।
नरः- मनुष्याः । पुरुत्रा- बहुयज्ञसदनेषु । त्वा- भवन्तमग्निम् । वि- विशेषेण । सपर्यन्- सेवन्ते ।
जिब्रेः- वृद्धात् । पितुः- जनकाद्गुरोः । न- इव । वेदः- ज्ञानम् । वि- विशेषेण । भरन्ति-
संपादयन्ति ॥९॥१०॥

साधुर्न गृधुरस्तेव शूरो यातैव भीमस्त्वेषः समत्सु ॥ १.०७०.११

समत्सु- वृष्ट्यावरणयुद्धेषु । त्वेषः- वेदिस्थो दीप्तिमानग्निः । यातेव भीमः- यातयिता हिंसको भयङ्कर
इव । अस्तेव शूरः- बाणानां क्षेत्रा समर्थ इव । साधुः- धार्मिकः सन् । गृध्रः- अधार्मिकानां
जयकाङ्क्षीव भवति । गृध्रु अभिकाङ्क्षायाम् ॥११॥

Dr. Rangraji